

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - ontwerp van decreet tot instemming met het
samenwerkingsakkoord van 30 november 2022 tussen de Federale Staat, het
Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest,
de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige
Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke
Gemeenschapscommissie tot het invoeren van een mechanisme voor de
screening van buitenlandse directe investeringen.
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Met deze nota en ontwerp van decreet wordt de definitieve goedkeuring gegeven aan het samenwerkingsakkoord van 30 november 2022 tot het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen.

Het samenwerkingsakkoord beoogt de invoering van een screeningsmechanisme voor directe buitenlandse investeringen dat de overheden die partij zijn bij het akkoord, in staat zal stellen om enerzijds de nationale veiligheid en openbare orde en hun strategische belangen te vrijwaren, en anderzijds de mogelijkheid biedt om een beter overzicht van de inkomende buitenlandse investeringsstromen te bekomen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD

Deze nota heeft betrekking op de beleidsvelden buitenlands beleid, internationaal ondernemen, economie, wetenschap, innovatie en ondersteuning van de Vlaamse Regering.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Vlaamse Regering nam op 2 april 2021 een standpunt in betreffende het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van economisch recht, wat de invoering betreft van een screeningsmechanisme voor directe buitenlandse investeringen die een invloed hebben op onze veiligheidsbelangen en strategische sectoren (VR 2021 0204 DOC.0371/1BIS).

Een eerste versie van het ontwerp van samenwerkingsakkoord werd goedgekeurd in het Overlegcomité op 1 juni 2022 (OC 2022 0106. Punt 05). De Vlaamse Regering hechtte op 24 juni 2022 haar goedkeuring aan de tekst van het samenwerkingsakkoord en machtigde de minister-president, Vlaams minister, bevoegd voor het buitenlands beleid, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de economie, het samenwerkingsakkoord namens de Vlaamse Regering te ondertekenen (VR 2022 0624 DOC.0689-2BIS).

De tekst van het samenwerkingsakkoord werd aangepast aan adviezen van de federale veiligheidsdiensten, de Gegevensbeschermingsautoriteit en de Raad van State (Advies dd. 19 oktober 2022), en op 30 november 2022 goedgekeurd op het Overlegcomité en aansluitend ondertekend (OC 2022 3011 Punt 05TER).

Het Overlegcomité besliste dat het samenwerkingsakkoord bij hoogdringendheid zal worden voorgelegd aan de wetgevende organen van de partijen.

De belangrijkste wijzigingen betreffen:

- Taal-juridische opschoning in diverse artikelen;
- Schrappen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie als partij, gezien deze geen wetgevende samenwerkingsakkoorden kan sluiten;
- Toevoeging van vertegenwoordigers voor de gemeenschapscommissies in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de Interfederale Screeningscommissie en collegeleden die beslissen op basis van een advies van hun vertegenwoordigers in de ISC;
- Toevoeging van het Coördinatiecomité Inlichtingen en Veiligheid (CCIV) in diverse artikelen;
- De mogelijkheid voor de ISC om richtlijnen op te stellen en te publiceren over de werking van het screeningsmechanisme (artikel 4);
- Correcties aan de lijst van sectoren in artikel 4, met als belangrijkste de heropname van nanotechnologieën die door een eerdere verplaatsing waren weggefallen;
- Verduidelijking en aanpassing van de termijnen en de verlenging ervan;
- Verduidelijking op diverse plaatsen dat de bevoegde leden van de ISC optreden;
- Schrapping van de betaling voor een kopie van het dossier voor de betrokken ondernemingen (artikel 20);
- Toevoeging in artikel 23 dat een negatieve beslissing op federaal niveau enkel kan worden genomen na overleg in de Ministerraad;
- Wijziging dat de partijen bij het samenwerkingsakkoord beslissen over sancties en niet de ISC;
- Artikel 30 toevoeging van elementen inzake de gegevensbescherming;
- Aanpassing in artikel 38 waardoor het samenwerkingsakkoord in werking treedt op de dag van de publicatie in het Staatsblad van de laatste instemmingsakte;

Op 12 september 2022 keurde de SERV zijn advies over het voorontwerp van decreet goed. Hierin werden drie specifieke elementen onder de aandacht gebracht:

- Uitgebreid toepassingsgebied vereist verdere specificering: een aantal wijzigingen komen hieraan tegemoet, bv. nanotechnologie werd toegevoegd aan het toepassingsgebied, de ISC kan richtlijnen voor bedrijven opstellen over de werking van het mechanisme (artikel 1 §4), de termijnen werden verduidelijkt, de mogelijkheid voor het afsluiten van een uitvoerend samenwerkingsakkoord om de modaliteiten verder uit te werken blijft voorzien;
- Screeningssysteem blijft complex en dubbelop: hierbij werd een evenwicht gezocht tussen het respect voor de bevoegdheidsverdeling en de efficiëntie van het mechanisme. Ieder blijft

werken binnen zijn eigen bevoegdheden, maar de termijnen zijn verduidelijkt, evenals de wijze van het proces van de gecombineerde beslissing.

- Beslissingsmacht gefedereerde entiteiten onduidelijk: de formulering in artikel 23 §4 is het resultaat van een politiek compromis, net om te vermijden dat een regio die niet territoriaal bevoegd is een investering in een andere regio kan blokkeren.

Ten slotte werd opvolging gegeven aan de aanbeveling om het mechanisme te monitoren en evalueren door de toevoeging van artikel 40 dat in een tweejaarlijkse evaluatie voorziet.

Het ontwerp van decreet hoeft niet voorgelegd te worden voor wetgevingsadvies, ingevolge omzendbrief VR2019/4 betreffende wetgevingstechniek, aanwijzing 297.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Vlaanderen is een open economie en wil dat blijven. Internationalisering is de levensader van de Vlaamse economie. Dit betekent echter niet dat de Vlaamse Regering geen oog heeft voor de mogelijke risico's voor de Vlaamse strategische belangen die dit met zich mee kan brengen. Daarom nam de vorige Vlaamse Regering al het initiatief om in het bestuursdecreet twee bepalingen op te nemen inzake het vrijwaren van de strategische belangen van de Vlaamse Gemeenschap en Gewest; nam Vlaanderen actief deel aan de besprekingen binnen de Raad van de EU over de Verordening (EU) 2019/452 van het Europees Parlement en de Raad van 19 maart 2019 tot vaststelling van een kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen (hierna: "de EU-screeningsverordening"); en nam Vlaanderen ten slotte constructief deel aan de interfederale gesprekken over de oprichting van een interfederaal screeningsmechanisme.

Op 1 juni 2022 keurde het Overlegcomité een eerste versie van het Samenwerkingsakkoord goed. Daarna werd de tekst in beperkte mate aangepast op basis van het advies van de Raad van State van 19 oktober 2022, en adviezen van de federale veiligheidsdiensten en de Gegevensbeschermingsautoriteit. Op 30 november 2022 keurde het Overlegcomité het aangepast ontwerp van Samenwerkingsakkoord goed.

Het dossier situeert zich zodus binnen de opvolging in België van de EU-screeningsverordening. Deze verordening biedt een kader voor het screenen van buitenlandse directe investeringen om redenen van veiligheid of openbare orde. Het samenwerkingsakkoord heeft tot doel het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen in België met specifiek toepassingsgebied (vrijwaren van nationale veiligheid, openbare orde en de strategische belangen van de partijen inzake directe buitenlandse investeringen in bestaande bedrijven in de sectoren zoals omschreven in artikel 4 vanaf een investeringsdrempel van 25% of 10% van de stemrechten naargelang de betreffende sector). Het samenwerkingsakkoord wil een evenwicht vinden tussen het blijven openstaan voor buitenlandse investeringen en het beschermen van de nationale veiligheid, de openbare orde en de strategische belangen.

Verder is het screeningsmechanisme enkel van toepassing nadat een vooronderzoek (toetsing) de noodzaak van een volledige screening heeft aangetoond. Eventuele bijsturende maatregelen worden slechts genomen wanneer nog niet geredieerde risico's zijn geïdentificeerd. De investering wordt pas geblokkeerd wanneer er echt geen andere oplossing is (last resort).

Voor de toepassing van dit akkoord wordt een Interfederaal Screeningscommissie opgericht, die bestaat vertegenwoordigers van de federale Staat, de Vlaamse, Waalse en Brusselse gewesten en de Vlaamse, Franse en Duitstalige gemeenschappen, de Franse Gemeenschapscommissie en de

Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. De Interfederale Screeningscommissie wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, die evenwel geen stemrecht heeft. Het administratieve secretariaat van de Interfederale Screeningscommissie berust bij de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie.

De bevoegde ministers en collegeleden nemen, op basis van de adviezen van de bevoegde leden van de ISC waar zij verantwoordelijk voor zijn, elk afzonderlijk een voorlopige beslissing over de mogelijke toelaatbaarheid van de aangemelde investering (artikel 23, § 1). De ministers en collegeleden maken hun voorlopige beslissingen bekend aan het secretariaat van de ISC. Het secretariaat van de ISC verwerkt vervolgens deze voorlopige beslissingen tot een gecombineerde eindbeslissing (artikel 23, § 2). De eindbeslissing kan leiden tot het toelaten van de directe buitenlandse investering, al dan niet vergezeld van een bindend akkoord van de investeerder met bijsturende maatregelen, of tot het niet toelaten van de investering (artikel 23, § 3).

Het samenwerkingsakkoord laat de partijen vrij te beslissen hun bevoegdheden in deze uit te oefenen en geen vertegenwoordiging af te vaardigen (artikel 1 §3).

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN VAN HET INSTEMMINGSDECREET

ARTIKEL 1

Artikel 1 geeft aan dat dit decreet een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid regelt.

ARTIKEL 2

Artikel 2 geeft aan dat instemming wordt betuigd met het samenwerkingsakkoord.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De instemming met het samenwerkingsakkoord heeft geen budgettaire implicaties. Het samenwerkingsakkoord bevat immers geen verplichting voor de partijen om deel te nemen aan het screeningsmechanisme (cfr. artikel 1 §3).

De Inspectie van Financiën gaf gunstig advies 16 juni 2022. Het begrotingsakkoord is niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De instemming met het samenwerkingsakkoord heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid. Het laat de partijen immers vrij om te beslissen hun bevoegdheden uit te oefenen (cfr. artikel 1 §3).

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de gemeenten, de OCMW's, de intercommunales of de provincies voor wat betreft hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en schulden of de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Alle partijen dienen de instemmingen van hun respectievelijke parlementen te verkrijgen vooraleer het samenwerkingsakkoord in werking kan treden. De door de federale overheid geschatte datum van inwerkingtreding van het mechanisme is 1 juli 2023.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van van 30 november 2022 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management te gelasten het voornoemde samenwerkingsakkoord, het ontwerp van instemmingsdecreet en de bijhorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement;

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management

Jan JAMBON

De Vlaams minister voor Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw

Jo BROUNS